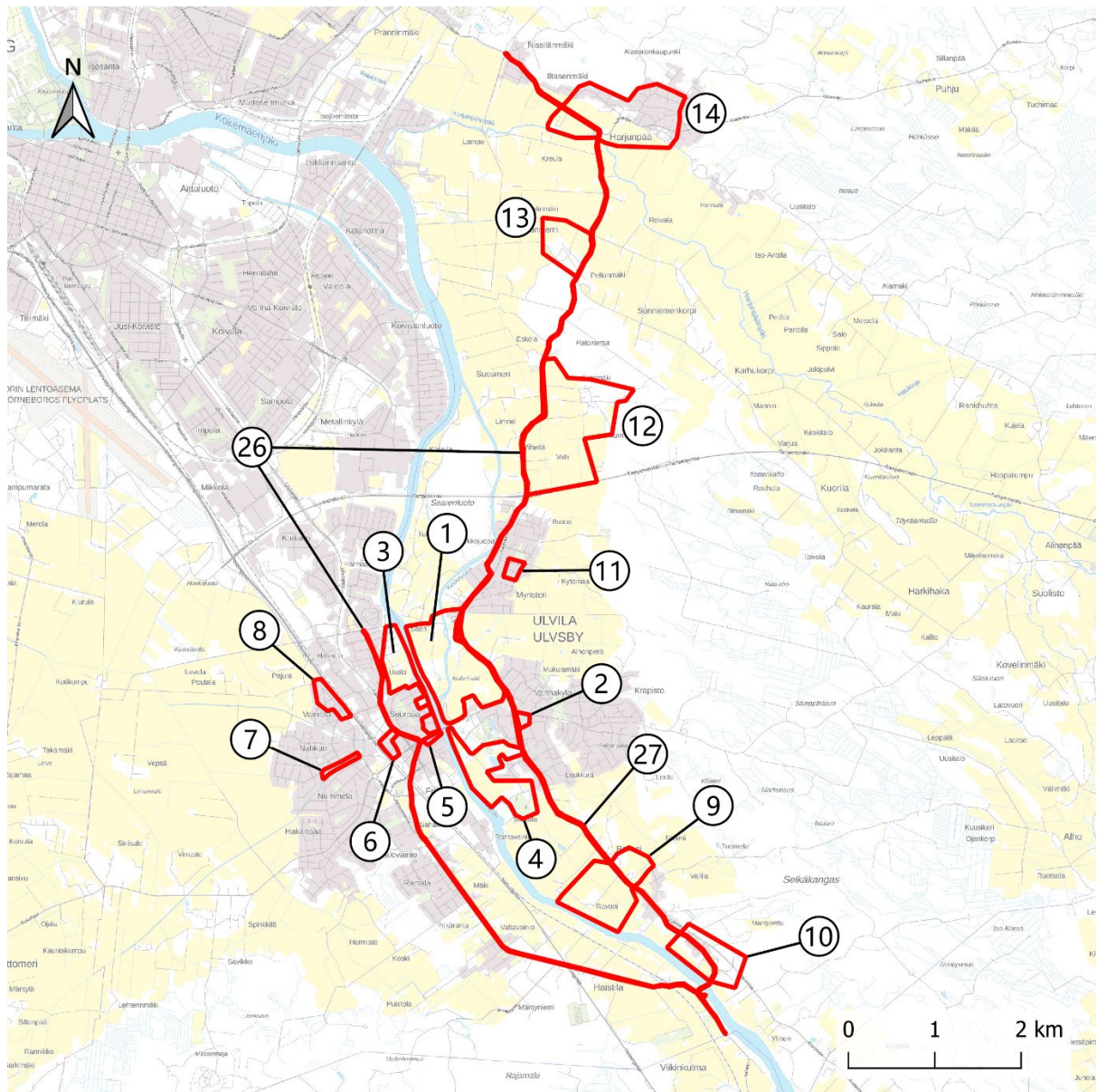

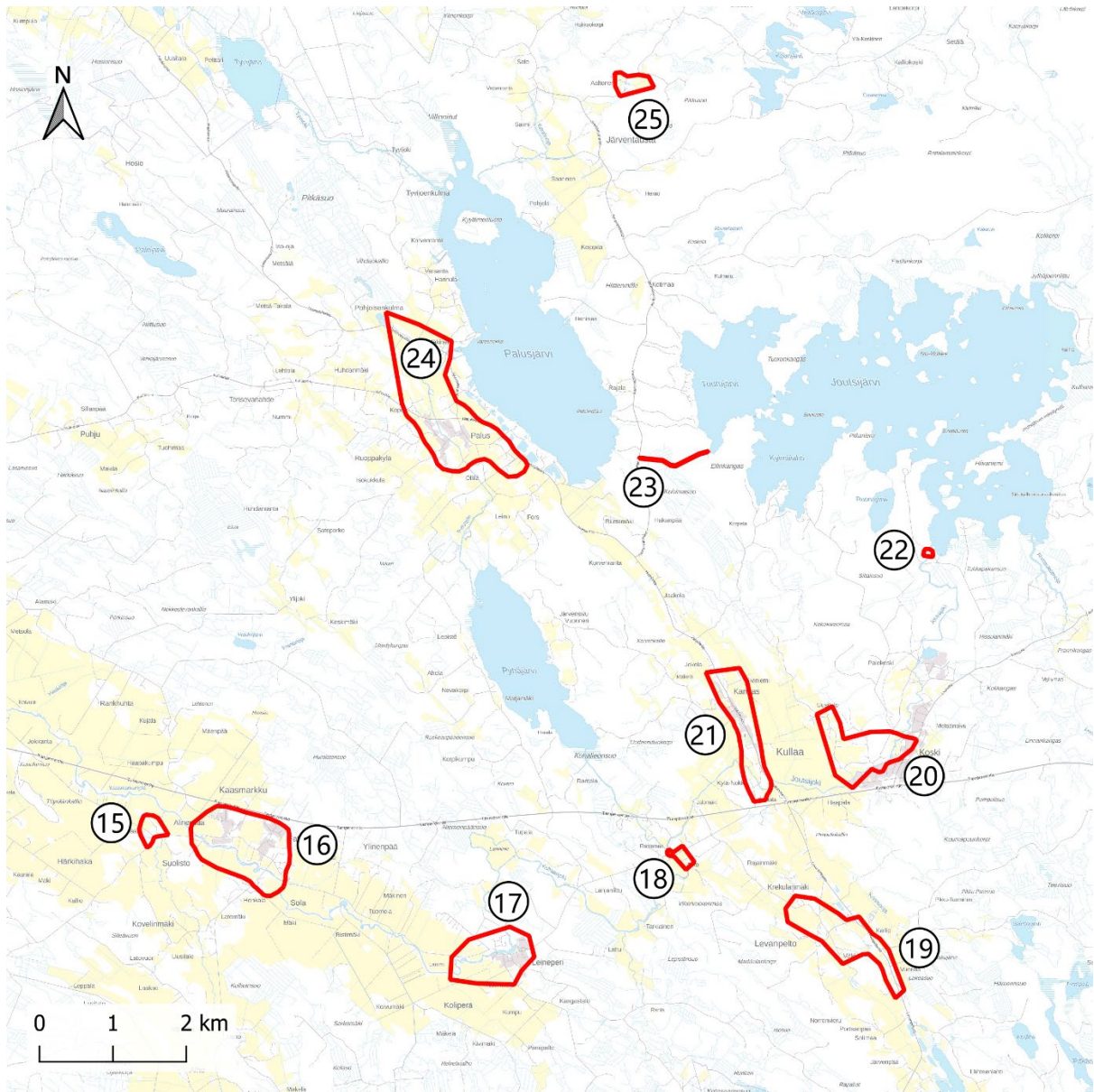
Satakunnan maakunnallisesti
merkittävät rakennetut
kulttuuriympäristöt
2023

ULVILA

Ulvilan keskustan arvoalueet kartalla

Ulvilan muut arvoalueet kartalla

1. Ulvilan kirkon seutu
2. Ulvilan kaupungintalo
3. Kokemäenjoen länsiranta
4. Gammelgård: pappila ja uusi hautausmaa
5. Ulvilan lukio, Sillankorvan koulu
6. Friitalan Nahka Oy:n tehdasalue
7. Friitalan Nahka Oy:n asuinalue
8. Vainiolan omakotialue
9. Ravanin alue
10. Antinkartano
11. Mynsterin omakotialue
12. Suosmeren kylä
13. Sunniemen kartano
14. Harjunpään kylä
15. Suoliston kartano
16. Kaasmarkun kylä
17. Leineperin ruukinalue
18. Nokin saha
19. Levanpellon kylä
20. Koskin kylä
21. Kullaan kirkonseutu
22. Tammen tila
23. Hämäläisten tie
24. Paluksen kylä
25. Korvensivun tila
26. Pohjanlahden rantatie
27. Huovintie

MUUTOKSET

ALUEET	POISTETTU, SYY	SISÄLTYY ALUEESEEN	UUSI NIMI
Ulvilan kirkko ja kulttuurimaisema			Ulvilan kirkon seutu
Gammelgård, kirkkoherranpappila			Gammelgård: pappila ja uusi hautausmaa
Kokemäenjoen länsiranta			UUSI ALUE
Ulvilan kaupungintalo			UUSI ALUE
Ulvilan lukio, Sillankorvan koulu			UUSI ALUE
Ravanin leirialue			Ravanin alue
Friitalan Nahka Oy:n tehdasalue			
Friitalan Nahka Oy:n asuinalue			
Vainiolan omakotialue, Friitala			Vainiolan omakotialue
Mynsterin omakotialue			UUSI ALUE
Antinkartano			UUSI ALUE
Lattomeren kulttuurimaisema	maisema-alue		
Suosmeren kylä ja kulttuurimaisema			Suosmeren kylä
Kaasmarkun kylä ja kulttuurimaisema			Kaasmarkun kylä
Suoliston kartano			
Sunniemen kartano ja kulttuurimaisema			Sunniemen kartano
Harjunpään kylä ja kulttuurimaisema			Harjunpään kylä
Kullaan kirkko ja kirkonseutu			Kullaan kirkonseutu
Koskin kylä ja kulttuurimaisema			Koskin kylä
Paluksen kylä ja kulttuurimaisema			Paluksen kyöä
Levanpellon kylä ja kulttuurimaisema			Levanpellon kylä
Leineperin ruukinalue			
Tammen tila			UUSI ALUE
Nokin saha			UUSI ALUE
Korvensivun tila			UUSI ALUE
Huovintie			
Hämäläistentie			
Pohjanlahden rantatie			

Satakunnan rakennusperintö 2005 kohteet	POISTETTU, SYY	SISÄLTYY ALUEESEEN	
Saaren kartano		Ulvilan kirkon seutu	
Trumetarin kartano		Ulvilan kirkon seutu	
Isokartano		Ulvilan kirkon seutu	
Liikistön kirkkomaa		Gammelgård: pappila ja uusi hautausmaa	
Sippola ja Mäki-Sippola, Ravani		Ravanin alue	
Haistilan lossipaikka	muinaisjäänös		
Spinkkilä, Friitala		Kokemäenjoen länsiranta	
Friitalan nahka Oy:n tuotantolaitokset		Friitalan Nahka Oy:n tehdasalue	
Villa Helleranta		Kokemäenjoen länsiranta	
Friitalan pysäkin vanhat rakennukset	paikallisesti merkittävä		
Ali-Rantala (Mattila), Friitala	paikallisesti merkittävä		
Rintala, Friitala	paikallisesti merkittävä		
Suolisto		Suoliston kartano	
Harjula		Kullaan kirkon seutu	
Sahalahden kulttuurimaisema	paikallisesti merkittävä		
Tammi		Tammen tila	
Korvensivu, Järventausta		Korvensivun tila	
Santa-Nokki, Levanpelto		Levanpellon kylä	
Levanpellon pienviljelijäyhdistyksen talo		Levanpellon kylä	
Nokin saha		Nokin saha	

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Ulvilan kirkon seutu

Kuvateksti: Ulvilan kirkko
Kuvajaji: yleiskuva
Kuvaaja: Putkonen Lauri
Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Ulvilan kirkko
Kuvajaji: yksityiskohtakuva
Kuvaaja: Putkonen Lauri
Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Ulvilan kirkko
Kuvajaji: yksityiskohtakuva
Kuvaaja: Putkonen Lauri
Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Ulvilan kirkko, sankarihaudat
Kuvajaji: yksityiskohtakuva
Kuvaaja: Putkonen Lauri
Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Kirkkosilta
Kuvalagi: yksityiskohtakuva
Kuvaaja: Putkonen Lauri
Kuvausaika: 2004

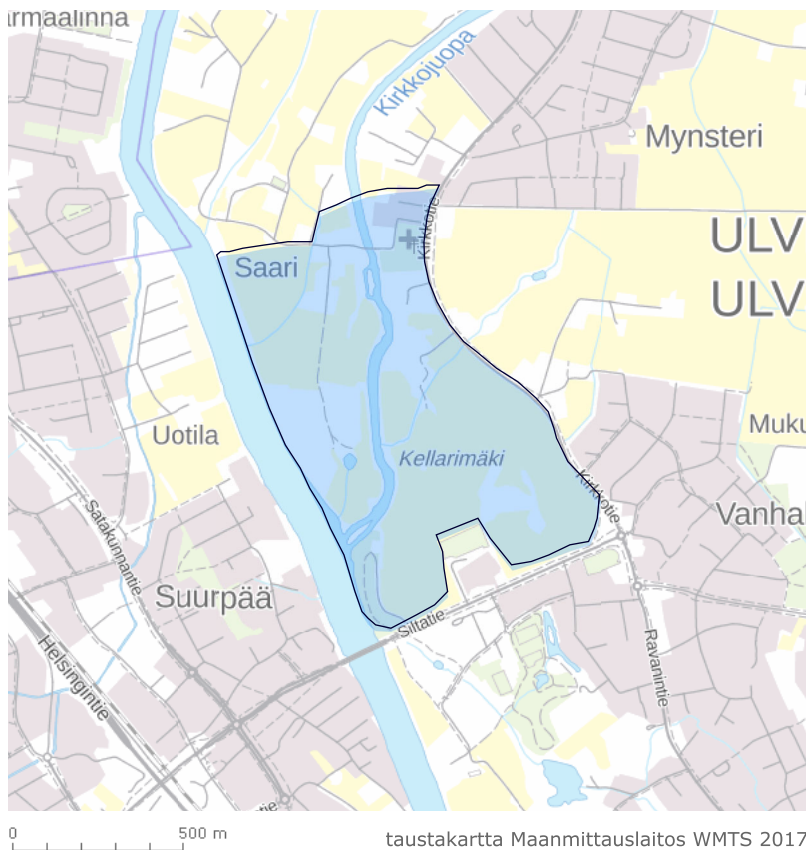

Kuvateksti: Kirkkojuopa
Kuvalagi: yksityiskohtakuva
Kuvaaja: Putkonen Lauri
Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Tuntematon paikka kirkon lähellä.
Kuvalagi: yksityiskohtakuva
Kuvaaja: Putkonen Lauri
Kuvausaika: 2004

Kunta: Ulvila
 Kylä/kosa: Vanhakylä
 Alueyyppi: arvoalue
 Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

kappalaisten virkatalot · kartanoiden päärakennukset · kartanot
 (maatilat) · kirkkorakennukset · maatilat · maatilojen päärakennukset · tapulit ·

Kuvaus

Ulvilan kirkko on rakennettu 1400-luvun loppupuolella samalle paikalle, jossa on ollut puukirkko mahdollisesti jo 1200-luvun lopulla. Keski-ikäisen kirkon runkokuoneessa on kolmitraveinen, kahdeksan pilasterin kannattama holvaus, joka on tyypiltään ainutlaatuinen Suomessa. Lähimmät esikuvat löytyvät Ruotsista. Myös tiilestä muurattu päätykoristelu on samalta kaudelta.

Kirkon länsipuolella olevan kellotapulin alaosa on vuodelta 1757. Sen rakennusmestarina mainitaan porilainen Jaakko Winberg. Tapuli uusittiin 1862 G.Th. Chiewizin suunnitelman mukaan. Tällöin vanha sipulikupoli vaihtui terävään huippuun. Sekä kirkko että tapuli ovat paanuilla katettuja.

Kirkon vieressä sijaitseva kappalaisen pappila Lutiska rakennettiin vuonna 1802. Sen nykyinen vuoraus on 1800-luvun lopulta. Rakennus sijaitsee kirkon välittömässä läheisyydessä kauniin pihapuiston ympäröimänä.

Kirkon ympäristön maisemakokonaisuuteen liittyy lisäksi uusi seurakuntatalo, Kirkojuopa sekä sen ylitse johtava vanha puusilta, Saaren kartano ja puisto sekä Trumetarin ja Isokartanon rakennusryhmät.

Saaren kartano on entinen upseerinpuustelli, jonka kaksikerroksinen puinen päärakennus on vuodelta 1805. Laajan puiston ja puutarhan ympäröimä kartano sijaitsee Kirkojuovan varrella vanhaa kirkkoa vastapäätä. Aurora Karamzin syntyi Saaren kartanossa vuonna 1808.

Trumetarin kartano on entinen ratsutila, joka on saanut erikoisen nimensä taloa 1600-luvulla hallinneista isännistä, jotka toimivat torvensoittajina, "trumpetareina" Rehbinderin

rykmentissä. Nykyinen, lähinnä empiretyyliä oleva päärakennus on 1800-luvun puolivälistä. Tältä ajalta on myös koristeellinen viistokulmainen pääkuisti. Tilan rakennusryhmä sijaitsee kauniilla paikalla jokirannassa vanhan kirkon tuntumassa.

Uvilan Isokartanon päärakennus ja puisto sijaitsevat keskiaikaisen Uvilan kaupungin välittömässä tuntumassa. Kokemäenjoen suisto sijaitsi keskiajalla Uvilassa ja paikka oli Kokemäen ohella seudun merkittävin kauppakeskus. Kaupunkioikeudet Ulvila sai 1365 mutta menetti ne 1558 kun kaupunki siirrettiin nykyisen Porin paikalle. Keskiaikainen kaupunginpaikka sijaitsee nykyisen Isokartanon pelloilla. Kauppapaikan ensimmäinen kirkko sijaitsi Liikistössä. Kartanon pellot ovat muinaismuistoaluetta. Isokartanon tila muodostettiin 1620-luvulla kahdesta kruunutilasta. Oltuaan läänitettynä ja lahjoitettuna suuraatelisille se peruutettiin takaisin kruunulle 1683 ja sittemmin siitä muodostui perintötaloksi ostettu ratsutila. Kaksikerroksinen, "pohjalaistyypin" päärakennuksen runko on ilmeisesti 1700-luvun lopulta. Tällöin se oli keskiosastaan kaksikerroksinen, nelilapekattoinen rakennus, kuten läheinen Saaren kartano. Kiinteän sisustuksen kustavilaiset yksityiskohdat ovat peräisin tästä vaiheesta. Nykyisen asunsa talo sai 1800-luvun puolivälin tienoilla suoritetussa korjauksessa. Tilan kivinen karjakartano on vuodelta 1911. Lisäksi rakennusryhmään kuuluu vanhoja luhti- ja aittarakennuksia. Tila sijaitsee maisemallisesti merkittävän Kirkkojuovan varrella.

Arviointi

Satakunnan merkittävin keskiajan kirkko ympärillään laaja, historialtaan ja rakennuskannaltaan edustava ympäristö. Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, sosiaalihistoria, hallintohistoria, kulttuurihistoria
rakennushistoriallinen: harvinaisuus, edustavuus, alkuperäisyys, historiallinen todistusvoimaisuus,
maisemallinen: osa valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Ulvilan kaupungintalo

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2023

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2023

0 500 m

taustakartta Maanmittauslaitos WMTS 2017

Kunta: Ulvila
Kylä/kosa: Vanhakylä
Aluetyyppi: arvoalue

Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

kaupungintalot ·

Kuvaus

Ulvilan kaupungintalon ensimmäinen osa valmistui vuonna 1967 ja rakennusta laajennettiin tyyllisesti yhtenäisellä osalla vuonna 1992. Molempien vaiheiden suunnittelijana on ollut arkkitehti professori Veijo Martikainen.

Arviointi

Modernia julkista rakentamista.

Arvot:

historiallinen: hallintohistoria

rakennushistoriallinen: edustavuus

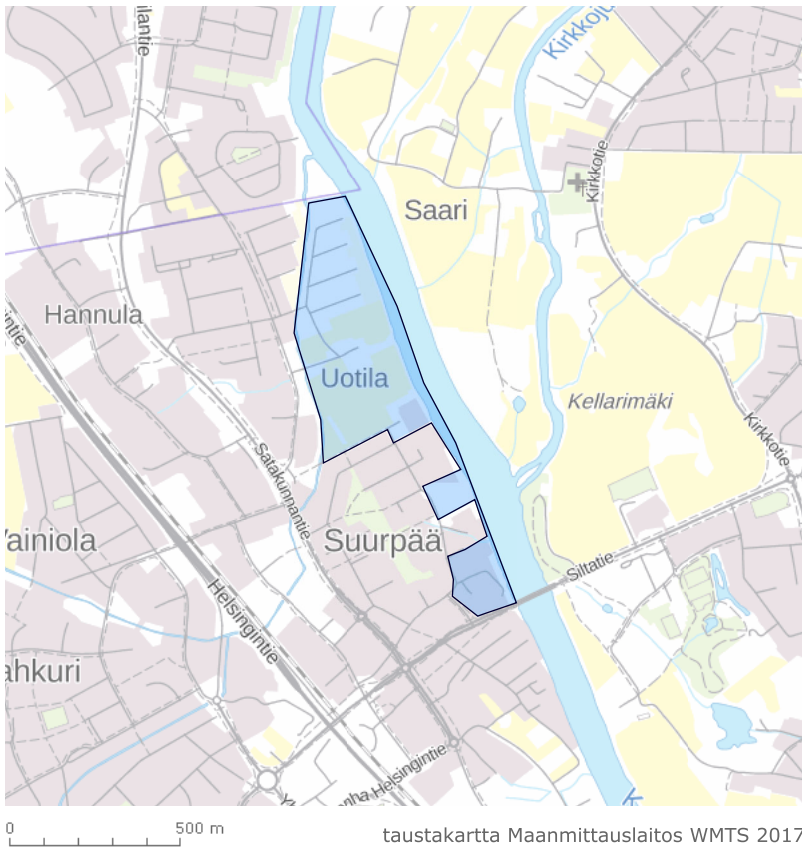
maisemallinen: kaupunkikuvallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Kokemäenjoen länsiranta, Ulvila

Kunta: Ulvila
Kylä/kosa: Friitala
Aluetyyppi: arvoalue
Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

aluesuunnitelmat (kaavat) · asuinrakentaminen ·

Kuvaus

Kokemäenjoen länsiranta on maisemallisesti arvokasta aluetta, jolla on historiallisesti monikerroksinen rakennuskanta. Alue muodostaa niemen Kokemäenjoen ja Murjunojan väliin.

Lähellä siltaa sijaitsevan Spinkkilän pitkä päärakennus on 1830-luvulta. Kokonaisuuteen kuuluu lisäksi vanha hirsiaitta, luhti ja kivinen makasiini. Laaja omenapuutarha kehystää rakennuksia.

Joen rannalla on myös kaksi erittäin edustavaa fuktionalistista asuinrakennusta, jotka molemmat liittyvät Friitalan nahkatehtaan historiaan. Villa Helleranta on teollisuusneuvos Arvi Hellemaan 1930-luvun lopulla rakennuttama komea funkishuvila. Rakennuksen on suunnitellut arkkitehti Jalo Viljanen. Puistomaisen pihan reunalla sijaitseva autotallirakennus noudattaa samaa tyyliä.

Hellemaa n:o 10 on hieman pienempi funkisirakennus, joka sijaitsee jonkin matkaa Villa Hellerannasta etelään. Molemmille rakennuksille on johtanut pitkä koivukuja vanhalta Porintieltä. Kujanteet näkyvät edelleen maisemassa, vaikka ne on poistettu tiekäytöstä. Molempien rakennusten ympärillä oli aikoinaan laaja, todennäköisesti puutarha-arkkitehti Paul Olssonin suunnittelema puisto.

Pellon keskellä Villa Hellerannan pohjoispuolella sijaitsee Vainio-Mattilan tila, jonka päärakennus on rakennettu 1929. Pihapiiriin kuuluu lisäksi kavinavetta, talli, pakarirakennus ja kivimakasiini koivukujan varrella. Niemen pohjoiskärjessä on melko yhtenäisenä säilynyt, 1960-luvulla kaavoitettu asuinalue.

Arviointi

Vanhoja talonpoikaistiloja ja Ulvilan teollisuushistoriaan kiinteästi liittyvää funktionalistista arkkitehtuuria Kokemäenjoen rantamaisemassa.

Arvot:

historiallinen: teollisuuden historia, kaavahistoria, sosiaalhistoria, kulttuurihistoria

rakennushistoriallinen: edustavuus, alkuperäisyys, historiallinen kerroksisuus

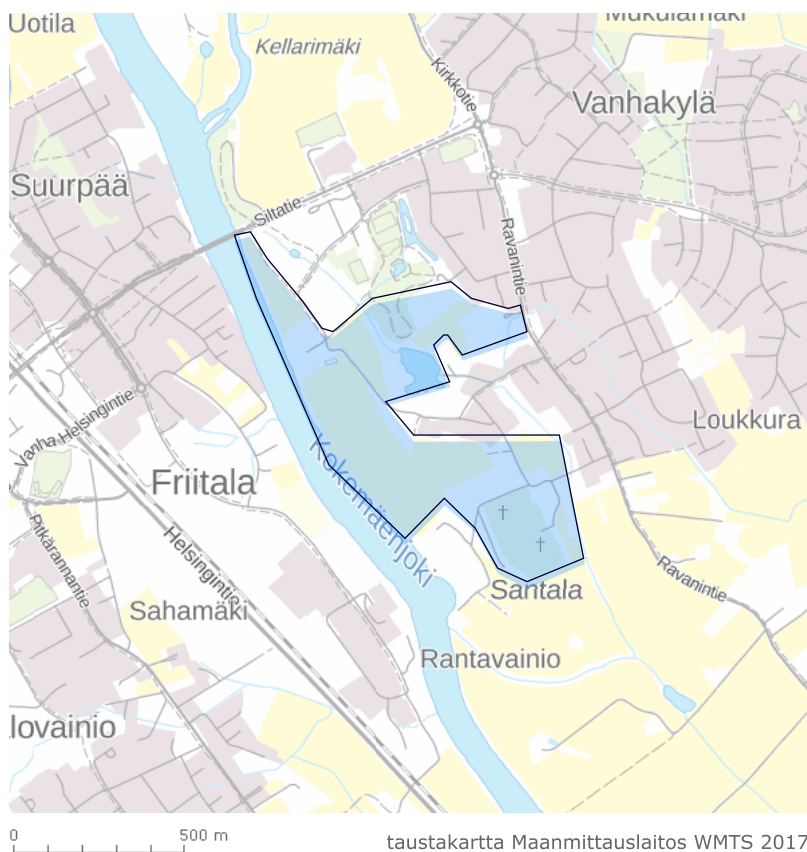
maisemallinen: kaupunkikuvallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Gammelgård: pappila ja uusi hautausmaa

Kunta: Ulvila
Kylä/kosa: Gammelgård
Aluetyyppi: arvoalue
Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

hautakappelit · hautausmaat · kirkonpaikat · pappilat (maatilat) · pappilat (virkatalot) ·

Kuvaus

Ulvilan pappila on sijainnut samalla paikalla Kokemäenjoen rannalla ilmeisesti jo 1200-luvulta asti. Uusrenessanssityylinen kookas päärakennus valmistui 1894. Pappilan pihapiiriin on rakennettu kaksi uudisrakennusta, jotka on suunnitellut arkkitehti Caterina Casagrande-Mäkelä. Pihasta johtaa koivukuja nykyisen kirkon suuntaan.

Pappila sijaitsee Liikistön vanhan kirkonpaikan läheisyydessä. Liikistön muinaisessa saarella on sijainnut hautausmaa ja mahdollisesti jo 1200-luvulla rakennettu puukirkko. Hautausmaan käyttö on alkanut ehkä jo 800-luvulla ja lienee päättynyt 1400-luvulla. Maastossa on havaittavissa säännöllisiä raunioita, jotka on tulkittu muinaisen kivikirkon perustuksiksi.

Pappilasta jonkin matkaa etelään sijaitsee uusi hautausmaa, johon liittyy arkkitehtitoimisto Matti Salmivallin vuonna 1989 suunnittelema kappeli.

Arviointi

Varhaiskeskiajalta periytyvä pappilan paikka rakennuksineen. Osa valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, sosiaalihistoria, hallintohistoria, kulttuurihistoria
rakennushistoriallinen: edustavuus, historiallinen kerroksisuus
maisemallinen: osa valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Uvilan lukio, Sillankorvan koulu

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 14.10.2022

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 14.10.2022

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 14.10.2022

Kunta: Ulvila
Kylä/kosa: Friitala
Alueyyppi: arvoalue
Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

koulurakennukset ·

Kuvaus

Friitalan koulu sijaitsee näkyvällä paikalla jokivarressa. Sillankorvan klassistinen vanha puukoulu on rakennettu 1920-luvulla. Friitalan uusi, kolmikerroksinen koulurakennus on valmistunut vuonna 1950 ja lisärakennus kasvavan taajaman tarpeisiin valmistui vuonna 1965.

Arviointi

Edustavaa 1900-luvun kouluarkkitehtuuria maisemallisesti tärkeällä paikalla.

Arvot:

historiallinen: sivistyshistoria

rakennushistoriallinen: tyyppisyys, edustavuus, historiallinen todistusvoimaisuus,

historiallinen kerroksisuus

maisemallinen: kaupunkikuvallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Friitalan Nahka Oy:n tehdasalue

Kuvateksti: Friitalan Nahka Oy:n tuotantolaitokset

Kuvalaji: yksityiskohtakuva

Kuvaaja: Putkonen Lauri

Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Friitalan Nahka Oy:n tuotantolaitokset

Kuvalaji: yksityiskohtakuva

Kuvaaja: Putkonen Lauri

Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Friitalan Nahka Oy:n tuotantolaitokset

Kuvalaji: yksityiskohtakuva

Kuvaaja: Putkonen Lauri

Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Friitalan Nahka Oy:n tuotantolaitokset

Kuvalaji: yleiskuva

Kuvaaja: Putkonen Lauri

Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Friitalan Nahka Oy:n
tuotantolaitokset
Kuvallaji: yksityiskohtakuva
Kuvaaja: Putkonen Lauri
Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Friitalan Nahka Oy:n
tuotantolaitokset
Kuvallaji: yksityiskohtakuva
Kuvaaja: Putkonen Lauri
Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Friitalan Nahka Oy:n
tuotantolaitokset
Kuvallaji: yksityiskohtakuva
Kuvaaja: Putkonen Lauri
Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Friitalan Nahka Oy:n
tuotantolaitokset, asuinrakennus
Kuvallaji: yksityiskohtakuva
Kuvaaja: Putkonen Lauri
Kuvausaika: 2004

taustakartta Maanmittauslaitos WMTS 2017

Kunta: Ulvila
Kylä/kosa: Friitala
Aluetyyppi: arvoalue
Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

pääkonttorit · tehtaankonttorit · teollisuusrakennukset ·

Kuvaus

Nahkuri Arthur Hellman perusti Friitalaan 1892 nahkurinliikkeen, joka pian kasvoi yhdeksi alansa suurimmista yrityksistä maassamme. Vuonna 1912 liike muuttui osakeyhtiöksi. Pääosa tehdasrakennuksista on 1930-luvun suurten laajennusten ajalta. Niiden arkkitehtuuria leimaa ajan funktionalismi. Samaa arkkitehtuuria jatkettiin 1947-50 kun Arvi Hellemaan suunnittelema uusi osa valmistui. Tehdasta vastapäätä on entinen johdon asuin- ja konttorirakennus 1900-luvun alusta. Myöhemmin kerhotilanan toiminut rakennus edustaa jugendia ja sitä on ympäröinyt puisto. Tehdasrakennuksen vieressä on arkkitehti Kalle Vartolan suunnittelema, vuonna 1970 valmistunut moderni pääkonttori.

Arviointi

Funktionalistisen kauden tiilinen tehdasrakennus konttorirakennuksineen keskeisellä paikalla. Suomen nahkateollisuuden merkittävin laitos.

Arvot:

historiallinen: teollisuuden historia, henkilöhistoria, kaavahistoria, sosiaalhistoria
rakennushistoriallinen: edustavuus, historiallinen todistusvoimaisuus, historiallinen kerroksisuus
maisemallinen: kaupunkikuvallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Friitalan Nahka Oy:n asuinalue

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Liina Luoma
Kuvausaika: 30.6.2022

Kuvalaji: yksityiskohtakuva
Kuvaaja: Liina Luoma
Kuvausaika: 30.6.2022

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Liina Luoma
Kuvausaika: 30.6.2022

Kuvateksti: Friitalan Nahka Oy:n
asuinalue
Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Putkonen Lauri
Kuvausaika: 2004

0 500 m taustakartta Maanmittauslaitos WMTS 2017

Kunta: Ulvila
Kylä/kosa: Friitala
Aluetyyppi: arvoalue
Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

teollisuusyhdyskunnat · työväen asuinrakennukset ·

Kuvaus

Friitalan Nahka Oy:n yhtenäinen työsuhdeasuntojen rivi rakennettiin vuosina 1940-41. Rakennusten arkkitehtuurissa on funktionalistisia piirteitä. Tien toisella puolella sijaitsevassa keskustalossa on aiemmin sijainnut yhdyskunnan lämpökeskus, saunat ja voimistelusalit. Vuonna 1945 rakennettiin vielä kahdeksan tyyppitaloa.

Arviointi

Teollisuusyrityksen rakennuttama yhtenäinen asuntoalue 1940-luvulta.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, teollisuuden historia, kaavahistoria, sosiaalishistoria
rakennushistoriallinen: tyyppisyys, edustavuus, historiallinen todistusvoimaisuus
maisemallinen: kaupunkikuvallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

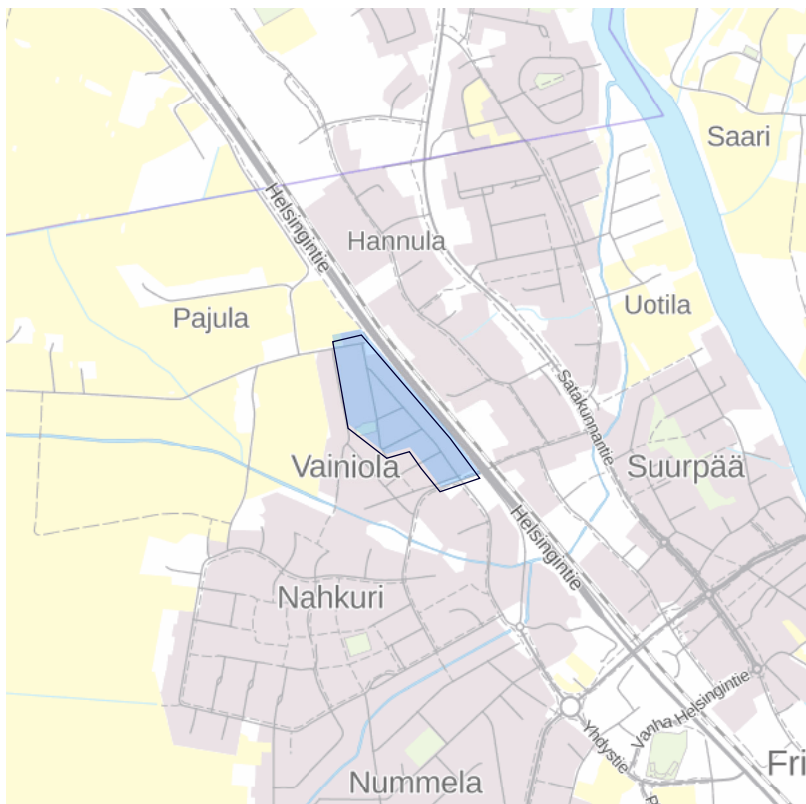

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Vainiolan omakotialue

Kuvateksti: Vainiolan omakotialue
Kuvajaji: yleiskuva
Kuvaaja: Putkonen Lauri
Kuvausaika: 2004

0 500 m

taustakartta Maanmittauslaitos WMTS 2017

Kunta: Ulvila
Kylä/kosa: Friitala
Aluetyyppi: arvoalue
Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

aluesuunnitelmat (kaavat) · omakotipuutarhat · omakotitalot ·

Kuvaus

1940-luvulla palstoitetulle maalle kasvanut omakotialue, jonka rakennuskanta on ajalle ominaista 1 1/2-kerroksista tyyppiä. Pensasaidat reunustavat tontteja ja katunäkymiä.

Arviointi

Laaja jälleenrakennuskauden omakotialue, jossa rakennuskanta säilyttänyt perinteisen ilmeensä.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, kaavahistoria,
rakennushistoriallinen: tyyppisyys, edustavuus
maisemallinen: kaupunkikuvallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Ravanin alue

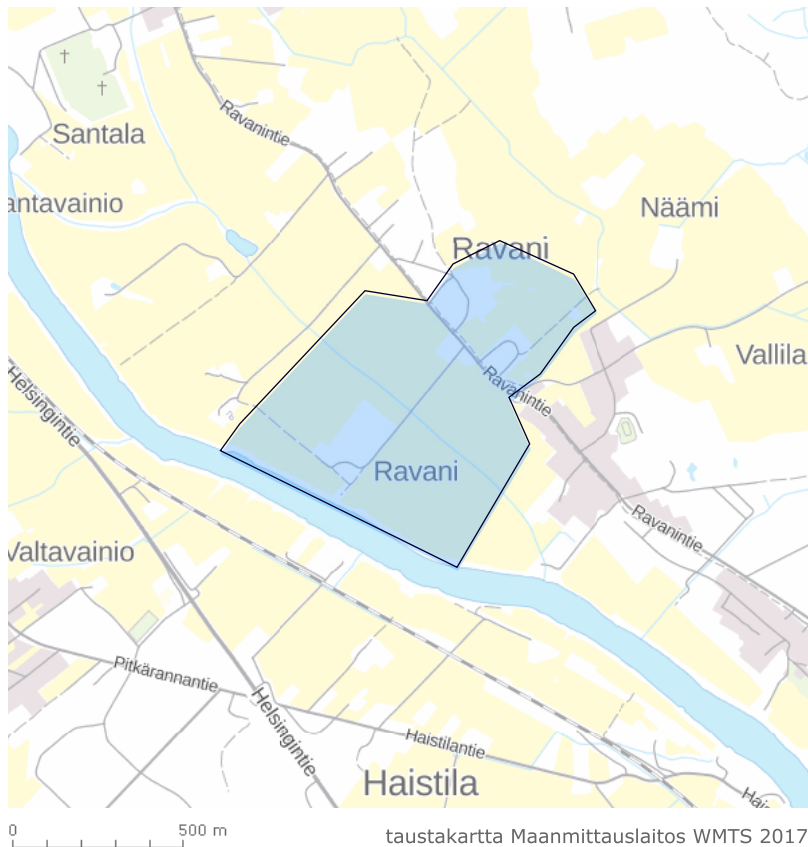
Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2023

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2023

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2023

Kunta: Ulvila
 Kylä/kosa: Ravani
 Alueyyppi: arvoalue
 Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

maatalousrakennukset · maatilat · sotilasalueet ·

Kuvaus

Vanhan maantien varrella sijaitseva Ravanin Sippola oli ratsutila viimeistään vuodesta 1615. Sippolan tila jaettiin vuonna 1842 Vanha-Sippolaan ja Mäki-Sippolaan. Mäki-Sippolan päärakennus on 1830-luvulta ja Vanha-Sippolan päärakennus vuodelta 1875. Tien toisella puolen on tilaan kuuluva kivinen makasiini vuosisadan vaihteesta sekä hirsinen riihi, joiden takana avautuu Ravanin kenttä. Tila toimi pitkään Satakunnan Karjatalouskoulun havaintotilana. Ravanin pellot laskeutuvat Kokemäenjokeen.

Tien ja joen välissä, Ravanin kentällä on entisen Suomen sotaväen seitsemännen reservikomppanian kasarmi- ja leirialue 1880-luvulta. Vanhoista rakennuksista on säilynyt miehistökasarmi, väepelin asuintalo, ammuskellari ja varstorakennus.

Arviointi

Historiallinen reservikomppanian kasarmialue ja kaksi edustavaa talonpoikaistilan pihapiiriä vanhan maantien varrella.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, puolustusvoimien historia
 rakennushistoriallinen: edustavuus, historiallinen todistusvoimaisuus
 maisemallinen: osa valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Antinkartano

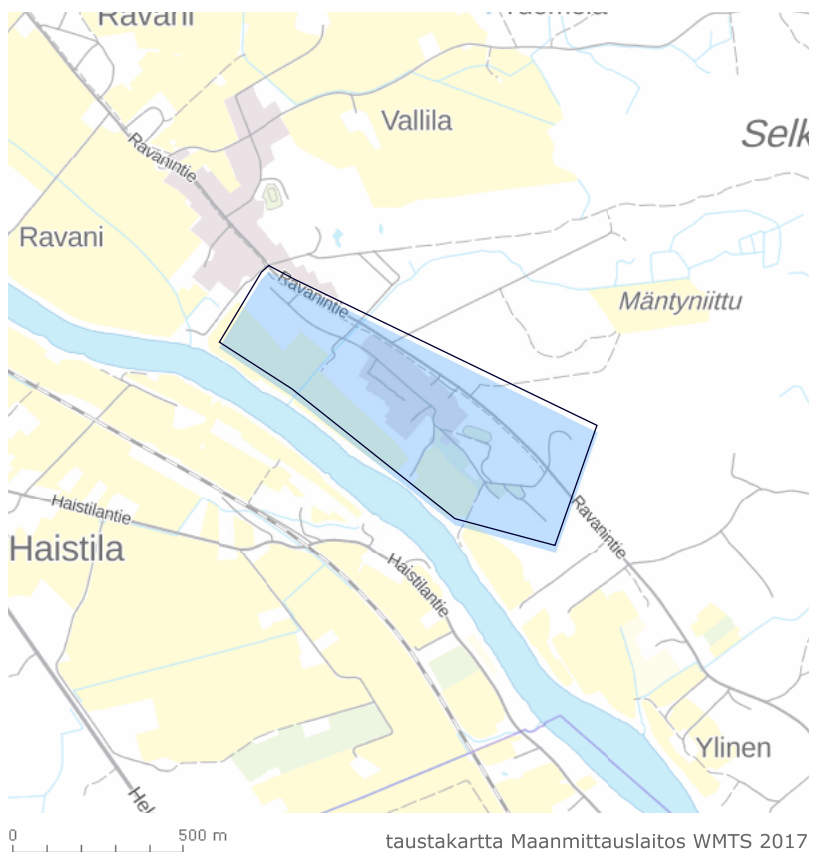
Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2023

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2023

Kuvateksti: Ulvilan entinen vanhainkoti
Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2023

Kunta: Ulvila
 Kylä/kosa: Haistila
 Aluetyyppi: arvoalue
 Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

hoitolaitokset · kehitysvammaisten hoitolaitokset · vanhainkodit ·

Kuvaus

Kokemäenjoen pohjoisrannalla sijaitsevan Antinkartanon on perustanut rovasti Antti Perheentupa vuonna 1955. Paikka tarjosi sekä kodin, opetusta että työtä kehitysvammaisille. Asukkaat tekivät töitä keittiössä, pesulassa ja puutarhassa, mutta myös alihankintatöitä lähialueen teollisuuslaitoksille.

Alueen kokonaissuunnitelman on tehnyt useiden terveyskeskusten ja kunnallisten rakennusten suunnittelusta tunnettu arkkitehti Into Pyykkö vuonna 1968.

Ravanintien toisella puolella on 1950-luvulla rakennettu entinen vanhainkoti.

Arviointi

Laaja hoitolaitosalue 1950-60-luvuilta. Edustavaa hyvinvointi-Suomen rakennusperintöä.

Arvot:

historiallinen: sosiaalishistoria

rakennushistoriallinen: edustavuus, tyypillisuus, historiallinen kerroksisuus

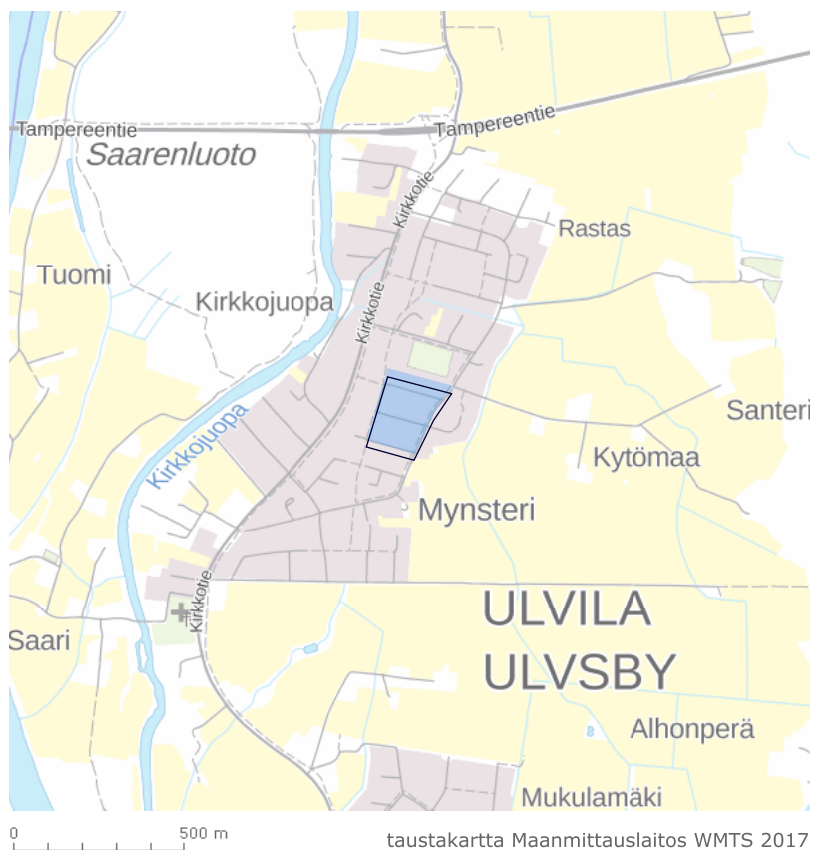
maisemallinen: Merkittävä osa Kokemäenjoen pohjoispuolen tiemaisemaa

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Mynsterin omakotialue

Kunta: Ulvila
Kylä/kosa: Vanhakylä
Aluetyyppi: arvoalue
Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

asemakaavat · asuinrakentaminen · omakotitalot · rakennussuunnitelmat (kaavat) ·

Kuvaus

Jyrkkäkattoiset, puuverhoillut omakotitalot muodostavat omaleimaisen, yhtenäisen 1970-luvun asuinalueen Sauramontien ja Tyräkkitien varrelle.

Arviointi

Yhtenäinen 1970-luvun omakotitaloalue.

Arvot:
historiallinen: asutushistoria, kaavahistoria
rakennushistoriallinen: tyypillisuus, edustavuus, alkuperäisyys
maisemallinen: kaupunkikuvallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Suosmeren kylä

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2010

Kuvateksti: Suosmeren kylä
Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Putkonen Lauri
Kuvausaika: 2004

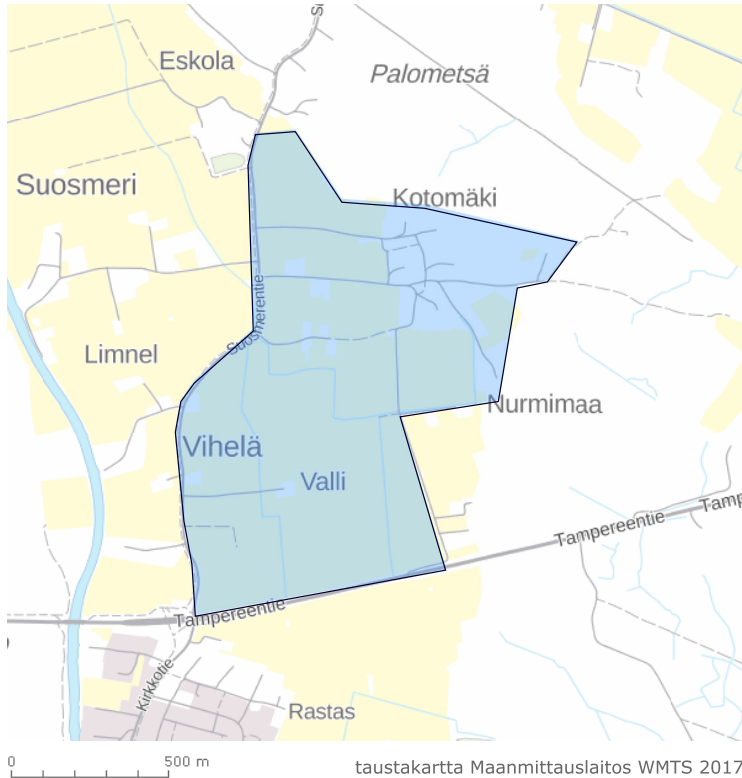
Kuvateksti: Suosmeren kylä
Kuvalaji: yksityiskohtakuva
Kuvaaja: Putkonen Lauri
Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Suosmeren kylä
Kuvalaji: yksityiskohtakuva
Kuvaaja: Putkonen Lauri
Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Suosmeren kylä
Kuvajaji: yksityiskohtakuva
Kuvaaja: Putkonen Lauri
Kuvausaika: 2004

Kunta: Ulvila
Kylä/kosa: Suosmeri
Aluetyyppi: arvoalue
Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

kylämaisema · maatilat ·

Kuvaus

Ainutlaatuisen hyvin sarkajaan aikaisen ryhmäkylän luonteen säilyttänyt taloryhmä. Suosmeren kylä on syntynyt ilmeisesti 1300-luvun alussa ja sen ensimmäiset asukkaat ovat olleet ruotsinkielisiä. Kylän varhaisin nimi oli Svartingsmare, mikä viittaa Ahvenanmaalle. Keskiajalla kylässä on toiminut kiltalaitos. Elantonsa kylä sai pääasiassa kalastuksesta ja maanviljelyksestä.

Kylässä ovat Kleemolan, Käyrän, Ala-Tuorin, Holkerin ja Sunivan talot. Kleemolan päärakennus on 1800-luvun puolivälistä, Käyrän vuodelta 1903 ja Sunivan 1850-luvulta. Tilojen päärakennukset talousrakennuksineen sijaitsevat harjanteella vierä vieressä. Kylän länsipuolella avautuu viljelymaisema, jota keskiajalta periytyvä maantie halkoo. Kulttuurimaisema liittyy laajempaan Kokemäenjoen ja Harjunpäänjoen maisemakokonaisuuteen.

Arviointi

Poikkeuksellisen tiiviinä säilynyt ryhmäkylä, jossa paljon vanhaa rakennuskantaa 1800-luvulta ja 1900-luvun alusta. Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, liikenteen historia, sosiaalihistoria

rakennushistoriallinen: harvinaisuus, edustavuus, alkuperäisyys, historiallinen

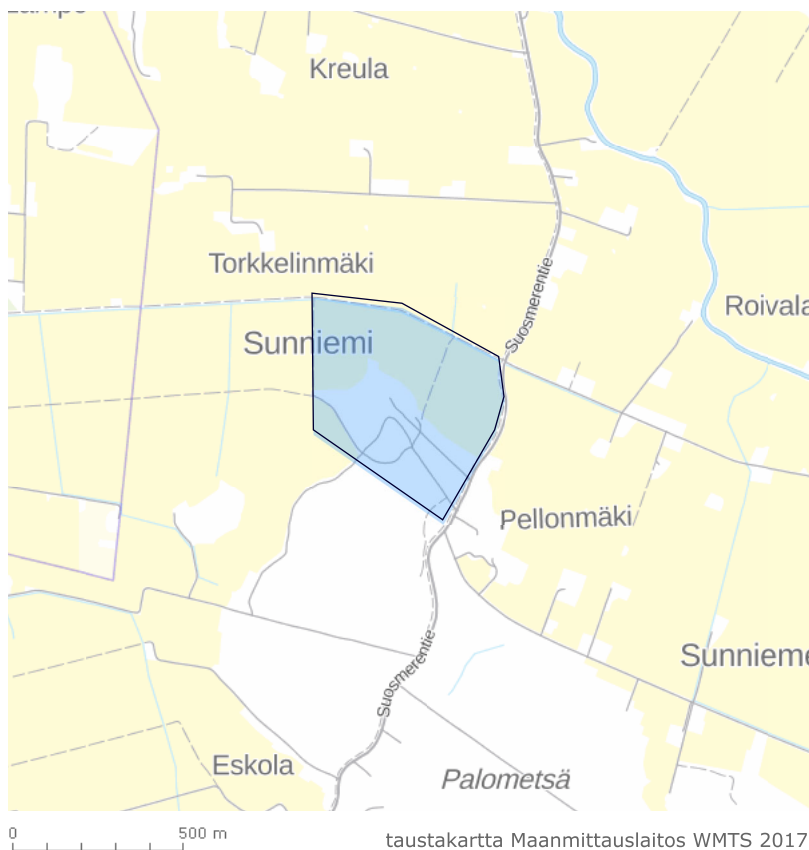
todistusvoimaisuus

maisemallinen: osa valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta

Kohteet

Ei kohteita.

Sunniemen kartano

Kunta: Ulvila
Kylä/kosa: Sunniemi
Aluetyyppi: arvoalue
Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

kartanoiden päärakennukset · kartanopuutarhat · kartanot (maatilat) ·

Kuvaus

Metsäsaarekkeessa laajan peltoaukea reunalla sijaitseva Sunniemen kartano on keskiajalta periytyvä entinen rälssisäteri, jonka peltoja on viljelty satoja vuosia. Kartanon vanhan päärakennuksen iästä ei ole tarkkoja tietoja, mutta se lienee rakennettu ennen 1800-luvun puoliväliä. Sen vuorauskoristelu on erittäin runsasta varsinkin kuisteissa. Uudempi päärakennus on vuodelta 1888. Arvo Suomenmaan suunnittelema rakennus on myös rikkaasti koristeltu. Kartanoon liittyy laaja puistoalue huvimajoineen ja pergoloineen. Pihaan johtaa puukujanne, joka päättyy päärakennuksen katetun avoverannan eteen kiertäen suihkulähteen ympäri. Puisto- ja puutarhasuunnitelman on laatinut puutarha-arkkitehti Paul Olsson 1930-luvulla, mutta suunnitelma on toteutettu vain osittain. Tilan länsi- ja pohjoispuolella avautuu laaja Kokemäen- ja Harjunpäänjokeen laskeutuva viljelymaisema. Kartanon itäpuolella kulkee keskiajalta periytyvä Pohjanlahden rantatie.

Arviointi

Historiallinen kartanoalue, jossa rikkaasti koristellut asuinrakennukset 1800-luvulta ja Paul Olssonin 1930-luvulla laatimiin suunnitelmiin perustuva puistoalue.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, liikenteen historia, sosiaalhistoria, hallintohistoria, kulttuurihistoria
rakennushistoriallinen: edustavuus, alkuperäisyys, historiallinen todistusvoimaisuus
maisemallinen: osa valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta

Kohteet

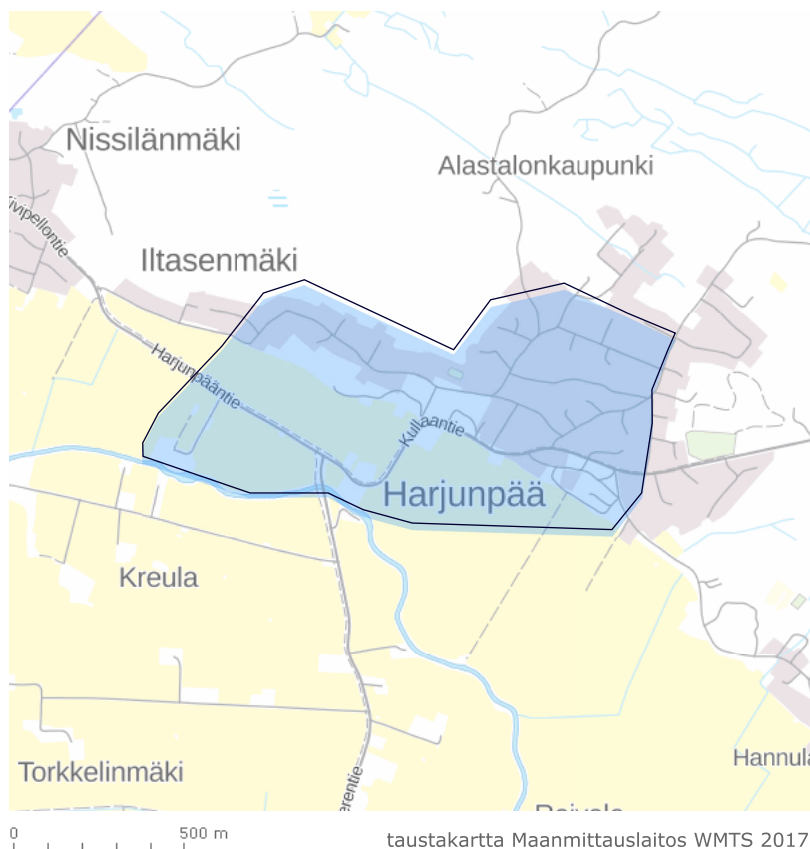
Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Harjunpään kylä

Kuvateksti: Harjunpään koulu
Kuvajaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 14.10.2022

Kunta: Ulvila
Kylä/kosa: Harjunpää
Aluetyyppi: arvoalue
Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

koulurakennukset · kyläkeskukset · kylätiet · maatilat · maatilojen päärakennukset ·

Kuvaus

Korkealle peruskallioselänteelle keskiajalla syntynyt tiivis kyläasutus. Vuonna 1920 kylässä raivosi suurpalo, joka tuhosi lähes koko rakennuskannan. Luonnon ja ihmiskäden yhteisvaikutuksesta kylä muodostaa kuitenkin yhä omaleimaisen ympäristön. Kallioiselta harjanteelta avautuvat komeat näkymät asutuksen yli pitkälle Harjunpäänjoen ja Kokemäenjoen rantapelloille. Maisemakokonaisuus jatkuu yhtenäisenä Sunniemen

taakse yhtyen siellä Suosmeren kulttuurimaisemaan ja toisaalla Kuorilan ja Kaasmarkun kylän pelloille.

Harjunpään monumentaalinen koulurakennus on vuodelta 1953. Koulun lähellä sijaitsee Vähä-Kreulan edustava talouskeskus, jossa päärakennus lienee rakennettu 1800- ja 1900-luvun vaihteen tienoilla. Harjunpään entinen seurakuntakoti on rakennettu 1969.

Arviointi

Maisemallisesti merkittävällä kallioselänteellä sijaitseva tiivis kyläasutus kouluineen.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, sivistyshistoria

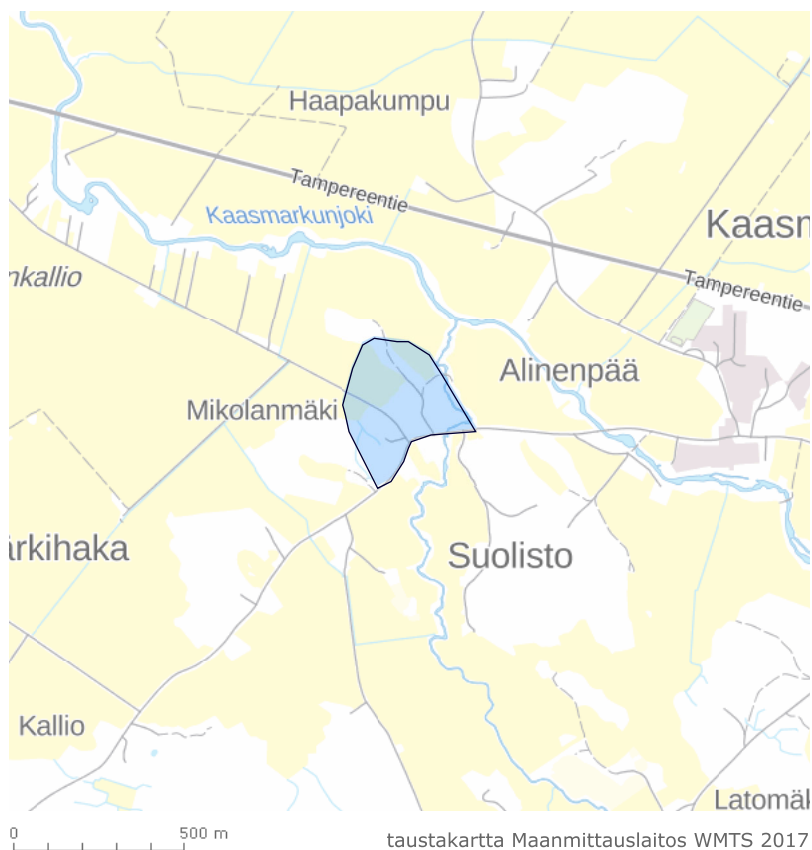
rakennushistoriallinen: tyyppisyys, edustavuus, historiallinen kerroksisuus

maisemallinen: osa valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta

Kohteet

Ei kohteita.

Suoliston kartano

Kunta: Ulvila
Kylä/kosa: Suolisto
Aluetyyppi: arvoalue
Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

kartanot (maatilat) · kivinavetat · maatalousrakennukset ·

Kuvaus

Kaasmarkuntien varrella sijaitseva, historiallisesti 1500-luvulta, mutta rakennusten osalta 1800-luvulta periytyvä entinen kartanon ns. ulkotilan tilakeskus. Päärakennus on 1820-luvulta, mutta sen nykyasu on myöhäisemmältä ajalta. Toisen maailmansodan jälkeisellä maanhankintalailla Suoliston kartanon tilasta muodostettiin useita tiloja, mm. viereinen Mikolanmäki, jonka päärakennus on entinen kartanon työntekijöiden asuinrakennus 1800-luvun lopusta. Suolistontien varrella on rakennushistoriallisesti mielenkiintoinen, suurikokoinen, vuonna 1892 rakennettu navetta, jonka rakennusmateriaalina on käytetty läheisen Leineperin ruukin kuonatiiltä. Vuonna 1920 rakennukseen liitettiin talliosa.

Arviointi

Entinen kartanon ns. ulkotilan tilakeskus, jossa monipuolinen rakennuskanta 1800-luvulta ja 1900-luvun alkupuolelta.

Arvot:
historiallinen: asutushistoria, sosiaalishistoria,
rakennushistoriallinen: harvinaisuus, edustavuus, historiallinen todistusvoimaisuus
maisemallinen: osa maakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

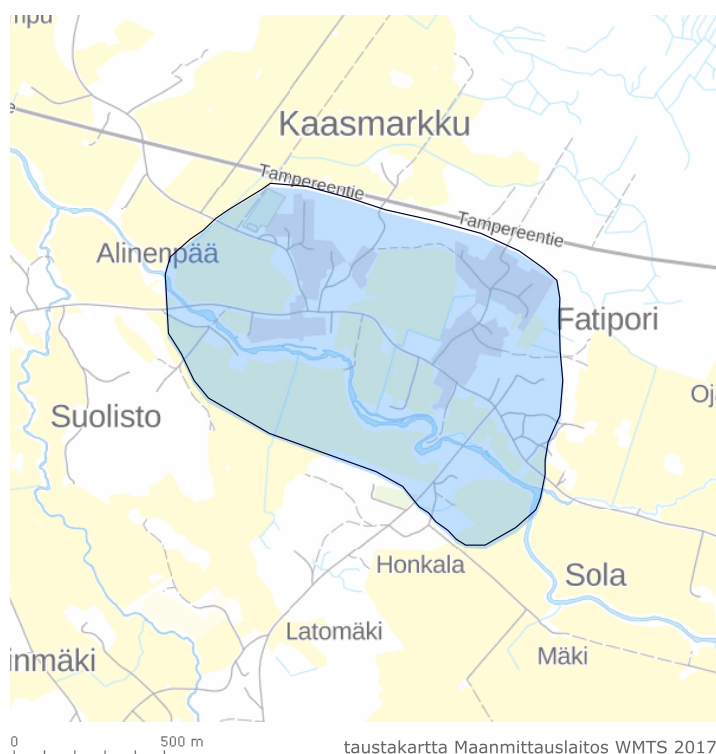
Kaasmarkun kylä

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2012

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2012

Kunta: Ulvila
Kylä/kosa: Kaasmarkku
Aluetyyppi: arvoalue
Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

koulurakennukset · kyläkoulut · kylämaisema · kyläraitit · kylätiet · maatilat · rukoushuoneet · tehdasyhdyskunnat · työväen asuinrakennukset · työväentalot · vapaapalokunnat · vesimyllyt · vilja-aitat ·

Kuvaus

Kaasmarkun kylä on perustettu ilmeisesti myöhäiskeskiajalla. Sen varhaisin nimi Karsmack viittaa ruotsinkielisten asukkaiden rajametsistä käyttämään nimitykseen.

Harjunpäänjoessa eli Kaasmarkunjoessa on jo 1600-luvulla ollut kaksi myllyä. Nykyisin tästä myllyperinteestä muistuttaa 1800-luvun keskivaiheilla rakennettu ns. Keskinen mylly, joka on kunnostettu. Vuonna 1863 kylän maatalouteen perustuva ominaisluonne muuttui voimakkaasti, kun lukkari J.F. Nyström perusti Kaasmarkun villankehruu- ja kangastehtaan. 1875 tehdasta laajennettiin kutomolla ja värjäyslaitoksella. Parhaimmillaan tehdas työllisti 150 työntekijää. Tehdas lopetti toimintansa 1926 tulipalon tuhattua tehdasrakennukset. Harjunpäänjoen varrella on säilynyt paljon jälkiä tästä kylälle tärkeästä vaiheesta. Tehtaanmäellä sijaitsee verkatehtaan entinen päärakennus vuodelta 1870 sekä joitakin työväen asuintupia. Valtaosa työväestä asettui kuitenkin asumaan joen toiselle puolen Fatiporiin, jonka rakennuskanta on vielä tänäänkin pienimuotoista ja tiheään rakennettua.

Kaasmarkun kylässä on säilynyt lukuisa joukko rakennuksia, jotka kertovat 1800- ja 1900-luvun vaihteen vilkkaasta yhteiskuntaelämästä ja talkootoiminnasta.

Kaasmarkun kansakoulu rakennettiin vuonna 1898. Vanhan kyläasutuksen keskelle rakennettiin rukoushuone 1906. Rakennuksen alkuperäinen jugendasu on myöhempien korjausten yhteydessä hieman kärsinyt. Vuonna 1907 rakennettiin VPK:n talo, jonka ulkoasu on myöhemmältä ajalta. Fatiporin keskellä sijaitseva työväenyhdistyksen talo valmistui 1911.

Rukoushuoneenmäellä on kaksi vanhaa aittarakennusta. Samoin Fatiporista jokirantaan johtavan kujan varrella on kaksi aittaa vuodelta 1796.

Kullaalta Ulvilaan johtava kirkkotie ylitti Harjunpäänjoen vanhan kirkkosillan kohdalla.

"Museosiltana" säilytetty yksiholvinen kivisilta on rakennettu 1860.

Maisemallisesti Kaasmarkun asutus on jakautunut kolmeen maastokohtaan:

Rukoushuoneenmäelle, Fatiporiin ja joen toiselle puolen Tehtaanmäelle. Näitä yhdistää jokivarren viljelymaisema, joka lännessä liittyy edelleen Harjunpään–Kuorilan laajoihin viljelytasankoihin.

Arviointi

Laaja, omaleimainen kyläympäristö, johon liittyy vahvasti teollinen menneisyys.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, teollisuuden historia, sivistyshistoria, aatehistoria,

sosiaalishistoria, kulttuurihistoria

rakennushistoriallinen: edustavuus, historiallinen todistusvoimaisuus, historiallinen

kerroksisuus

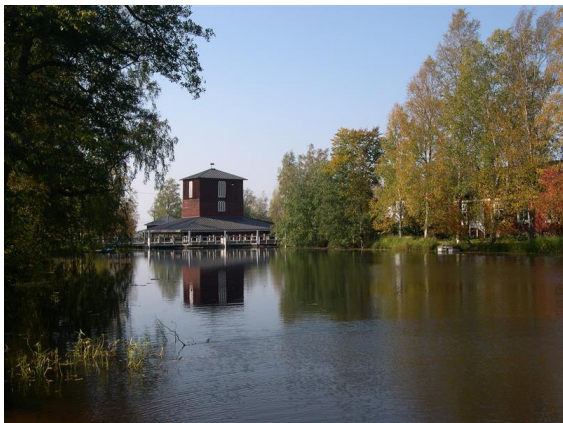
maisemallinen: osa maakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Leineperin ruukinalue

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2012

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2012

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2012

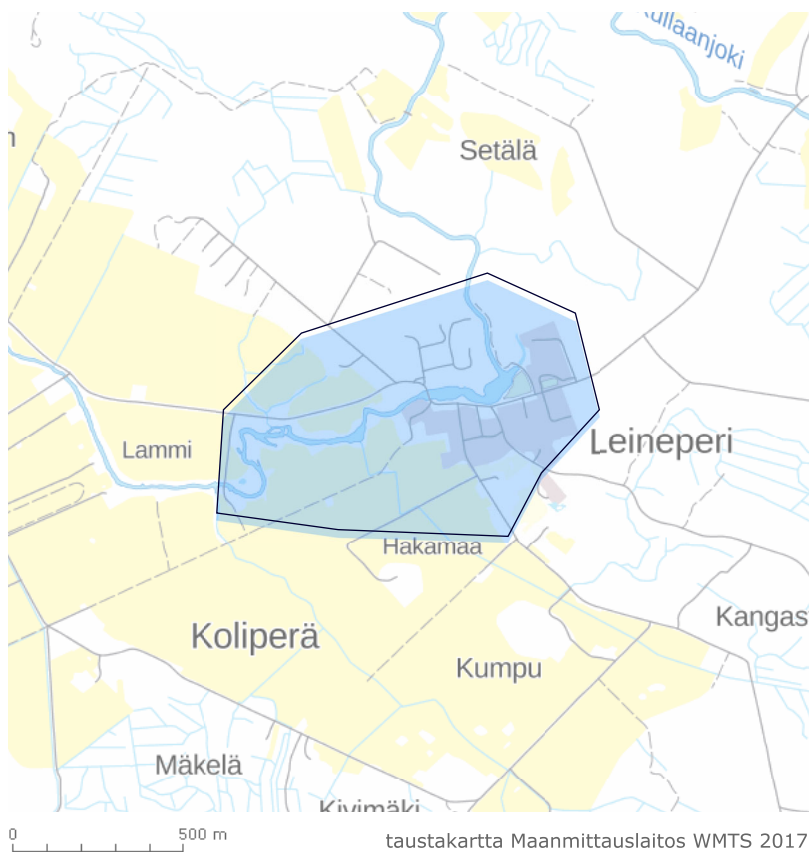
Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2012

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2012

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2012

Kunta: Ulvila
Kylä/kosa: Leineperi
Aluetyyppi: arvoalue
Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

rautaruukit (yhdyskunnat) · ruukkiyhdyskunnat ·

Kuvaus

Leineperin eli Fredriksforsin ruukinmiljö on yhtenäisenä säilynyt alue, johon sisältyvät lähes kaikki suomalaisille rautaruukeille tyypilliset rakennukset ja rakenteet. Majuri Berndt Johan Hastfehr perusti ruukin vuonna 1771 Kullaanjoen Katokosken partaalle. Ruukille rakennettiin tällöin noin puolen kilometrin etäisyydelle toisistaan kaksi vasarapajaa, toinen ainevasaraa, toinen kankirauta- ja nippuvasaraa varten. Kymmenkunta vuotta myöhemmin perustettiin nykyisen Solakosken partaalle Fredriksbergin nimellä kulkenut vasarapaja, jossa aluksi harjoitettiin levytaontaa. Fredriksbergin alueella ei ole jäljellä ruukin aikaisia rakennuksia, mutta alueella on teollisuusarkeologista merkitystä. Näitä kahta historiallista teollisuusaluetta yhdistää yhä vanha, tietä reunustava koivukuja. Vuonna 1787 rakennettiin Leineperiin ensimmäinen masuuni.

Antti Ahlström osti ruukin vuonna 1877 ja perusti alueelle myös sahan. Ruukin toiminta loppui vuonna 1908, mutta kotitarvepaja ja saha olivat toiminnassa 1940-luvulle. Leineperin rakennuksista huomiota herättävin on korkea masuuni, jonka alaosa on rakennettu 1826, masuunia on korotettu vuonna 1861. Se on Suomessa säilyneistä neljästä masuunista ainoa multahirsirakenteinen. Masuunin vieressä on kolmiaukkoinen kiviholvisilta ilmeisesti vuodelta 1860. Samalta ajalta on myös joen etelärannalla sijaitsevan kankirautapajan punatiilinen osa. Rakennusta on laajennettu vuonna 1883 kuonatiilisellä osalla. Paja muutettiin vuonna 1919 sahasi, miltä ajalta on yhä muistona Bolinderin 1874 valmistama sahanraami. Kankirautapajan viereinen hirsinen rautavarasto on 1860-luvulta, kuten pajasta länteen sijaitseva osin luonnonkivinen, osin kuonatiilinen kellari.

Leineperin puiston ympäröimä päärakennus on 1860-luvulta ja liittyy tyypillisesti uusklassismin jälkikauteen. Samalta ajalta on myös säännöllisen ruukinkadun varrelle sijoittuva kymmenen työväenasunnon ryhmä sekä Suomen ainoa kasarmialueiden ulkopuolella sijaitseva yhteisleipomorakennus, nk. savipakari. Savipakari on myös rakennustekniikaltaan harvinainen, sillä se on rakennettu polttamattomasta savesta. Työväenasuntojen jatkona on 1860-luvulla rakennettu navettarakennus, joka myöhemmin toimi meijerinä. Alueella on lisäksi 1900-luvun alkupuolella rakennettu entinen kauppa. Joen pohjoispuolella on masuunin lisäksi tiilinen, valkeaksi rapattu viljamakasiini, joka on rakennettu vuonna 1824 intendentinkonttorissa arkkitehti C. Bassin piirustusten mukaan. Sen lähellä on pehtoorin asuinrakennus noin vuodelta 1915 sekä kauempana pääosin kuonatiilinen tallirakennus ja sikala 1860-luvulta. Rakennus on osin vailla kattoa. Leineperin kansakoulu on rakennettu 1888 Antti Ahlströmin toimesta. Se on Kullaan vanhin koulurakennus.

Ruukin ydinalueen rakennukset restauroitiin 1990-luvulla pääosin Museoviraston toimesta. Alue on ollut sen jälkeen matkailukäytössä.

Arviointi

Poikkeuksellisen hyvin säilynyt 1700-luvun ruukkiyhdyiskunta, jossa entistetty mm. masuuni ja vasarapaja. Valtakunnallisesti merkittävä.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, teollisuushistoria, sivistyshistoria, henkilöhistoria, sosiaalishistoria

rakennushistoriallinen: harvinaisuus, edustavuus, historiallinen todistusvoimaisuus

maisemallinen: osa maakunnallisesti tärkeää maisema-aluetta

Kohteet

Masuuni

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Nokin saha

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2022

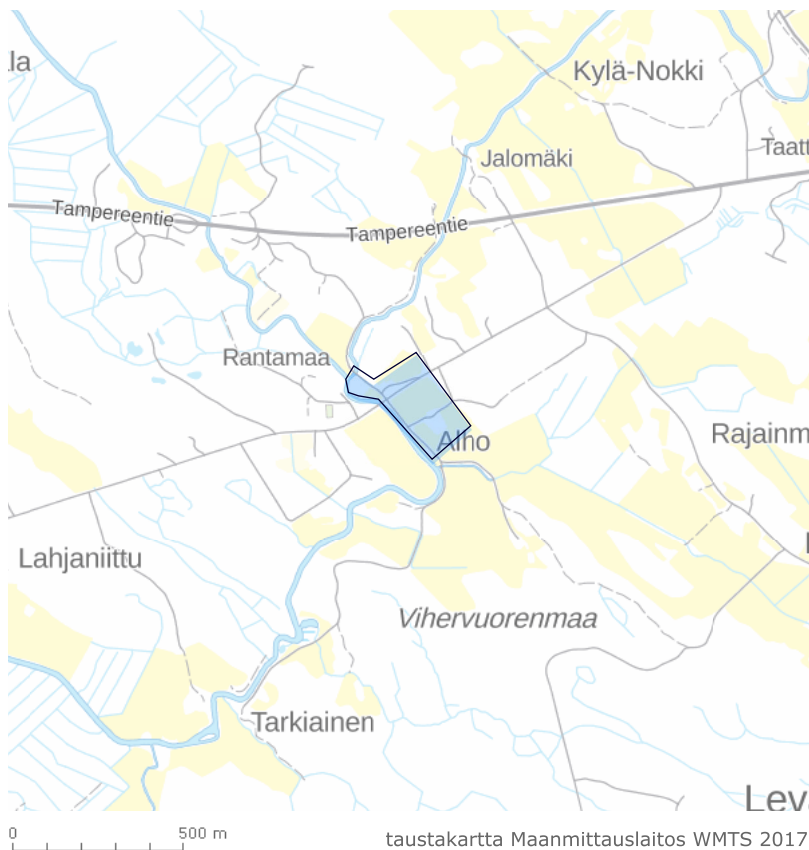
Kuvateksti: Sahan omistajan talo
Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2022

Kuvateksti: Sahan konttori
Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2022

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2022

Kunta: Ulvila
 Kylä/kosa: Leineperi
 Aluetyyppi: arvoalue
 Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

höyrysahat ·

Kuvaus

Nokin höyrysaha toimi Kullaanjoen varrella vuodet 1918-1973. Saharakennus on purettu, mutta tiilinen konehuone piippuineen ja teknisine laitteineen on säilynyt. Höyrykone on Bolinderin tehtaan 1888 valmistama.

Tien varressa on säilynyt myös entinen sahan konttori ja tien toisella puolella, pellon keskellä, sahan omistaja Jalmari Nokin asuinrakennus, jotka on vuorattu yhteneväisiksi klassistiseen tyyliin.

Arviointi

Pienen höyrysahan voimakas harvinaisen hyvin säilyneine koneineen sekä sahan konttori ja omistajan asunto.

Arvot:

historiallinen: teollisuushistoria

rakennushistoriallinen: harvinaisuus, edustavuus, alkuperäisyys, historiallinen

todistusvoimaisuus

maisemallinen: kyläkuvallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Levanpellon kylä

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2022

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2022

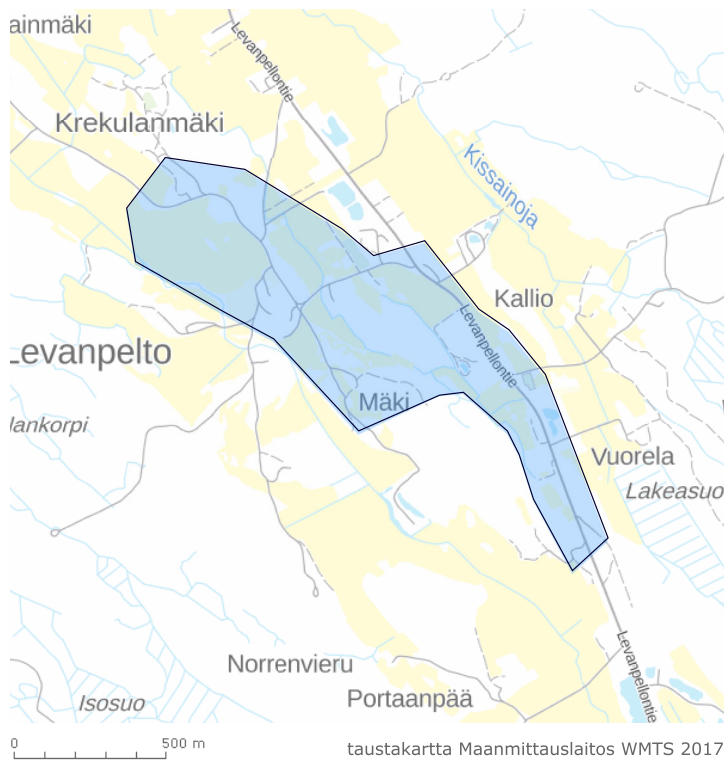
Kuvateksti: Levanpellon maamiesseurantalo
Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2023

Kuvateksti: Santa-Nokki
Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2023

Kuvateksti: Levanpellon kansakoulu
Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2023

Kunta: Ulvila
 Kylä/kosa: Levanpelto
 Aluetyyppi: arvoalue
 Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

koulurakennukset · kylämaisema · kylätiet · luhtiaitat · maamiesseurantat · maatalousrakennukset · maatilat · mautilojen päärakennukset · vilja-aitat ·

Kuvaus

Levanpellon kylä syntyi myöhäiskeskiajalla Kokemäen takamaille. Kylän pellot ovat Levanojan varrella. Krekulanmäelle on muodostunut tiivis pientaloalue, jonka rakennuskanta on vuosisadan vaihteen molemmilta puolilta. Perinteistä rakennustapaa edustaa Vähä-Krekulan rakennusryhmä, johon kuuluu paritupatyypinen päärakennus ja kivinavetta.

Levanpellontien varrella sijaitseva Santa-Nokki on vauraan talonpoikaistilan rakennusryhmä. Päärakennus on vuodelta 1884 ja "Mummola" vuodelta 1879. Lisäksi pihaa rajaa pitkä talousrakennus, jonka sisällä on luhti 1800-luvulta. Tien toisella puolen on kaksi vilja-aittaa. Jonkin matkaa Santa-Nokin rakennusryhmästä on Levanpellon vuonna 1928 rakennettu kansakoulu.

Levanpellon pienviljelijäyhdistys perustettiin 1922 ja se oli tuolloin lajissaan ensimmäisiä Satakunnassa. Komea yhdistystalo on yhä osoituksena yhteistyön voimasta.

Arviointi

Vanha kylä, jossa perinteistä rakennuskantaa.

Arvot:
 historiallinen: asutushistoria, sivistyshistoria, aatehistoria, sosiaalishistoria, kulttuurihistoria
 rakennushistoriallinen: tyypillisuus, edustavuus, alkuperäisyys, historiallinen todistusvoimaisuus
 maisemallinen: kyläkuvallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

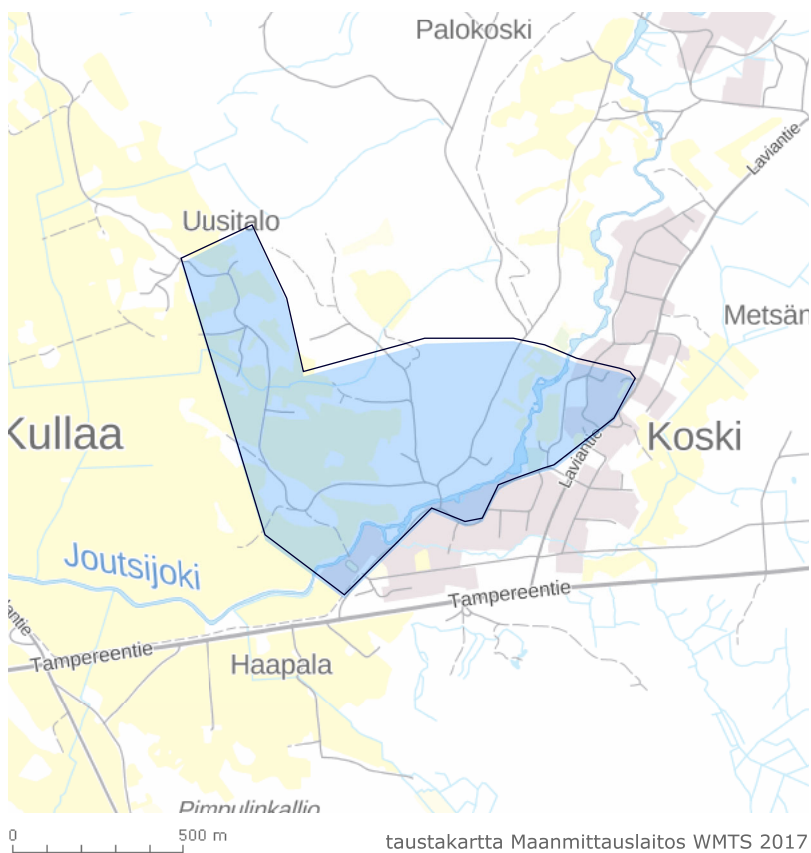
Koskin kylä

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2012

Kuvateksti: Koskin mylly
Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2012

Kunta: Ulvila
Kylä/kosa: Koski
Aluetyyppi: arvoalue

Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

asuinrakentaminen · koulurakennukset · kylämaisema · maatalousrakennukset · maatilat · vesimyllyt ·

Kuvaus

Joutsijoen rannalla sijaitsee tiivis kyläalue, jonka rakennuskanta on 1900-luvun alkupuolelta. Kosken niskassa on vanha myllyrakennus, Äijänmylly. Maisemallisesti arvokkaan kosken uittoränni on kunnostettu vesistöjärjestelyjen yhteydessä. Kylästä johtaa pohjoiseen vanha tie, jonka varrella on vanhoja rakennuksia mm. Iso-Perttulan ja Uusitalon tiloilla. Koskin kylän kivirakenteinen koulu on vuodelta 1959.

Arviointi

Kylämaisema, johon liittyy mm. mylly- ja uittoperinnettä.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, teollisuushistoria, sivistyshistoria

rakennushistoriallinen: tyypillisuus, edustavuus,

maisemallinen: kyläkuvallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Kullaan kirkonseutu

Kuvateksti: Suojeluskuntatalo Harjula
Kuvajaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 1.11.2022

Kunta: Ulvila
Kylä/kosa: Koski
Aluetyyppi: arvoalue
Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

hautausmaat · kirkkomaat · kirkkorakennukset · kunnantalot · pappilat
(virkatalot) · seurantalot · suojeluskuntatalot ·

Kuvaus

Kullaan seurakunnan puinen kirkko rakennettiin alunperin 1766-67 kirkonrakentaja Tuomas Ravoniuksen johdolla. Alkuperäisessä muodossaan se oli tyypillinen lounaissuomalainen länsitornillinen pitkäkirkko, johon runkokuonetta kapeammat ja matalammat kylkiäiset liittyvät. Nykyiseen asuunsa kirkko korjattiin 1879-80 arkkitehti C.J. von Heidekenin

suunnitelmien mukaisesti. Korjauksen yhteydessä torni sai uuden muodon, alttarin taakse rakennettiin uusi sakaristo ja kirkko vuorattiin aikansa kertaustyyliin.

Kirkon vieressä on vanha lainajyvämäkasiini, jossa on nykyisin kotiseutumuseon kokoelmat. Kirkonmäen ulkomuseoalueelle on siirretty tyypillinen 1800-luvun asuinrakennus, kaksi aittaa, riihi ja paja.

Kirkkomaisemaan liittyy lisäksi vuonna 1910 rakennettu yksiholvinen kivisilta sekä 1800- ja 1900-luvun vaihteessa rakennettu pappilan päärakennus.

Kirkonkylän harjanteella kulkevalta tieltä avautuu itään kaunis viljelymaisema. Peltojen keskellä on Kiviniemen perinteinen rakennusryhmä. Tien varrella on monipuolinen rakennuskanta asuin- ja palvelurakennuksia.

Kullaan kunnantalo on rakennettu vuonna 1952. Se kuvastaa hyvin aikakaudelleen tyypillistä pineimittakaavaista virastotaloarkkitehtuuria.

Tien varressa sijaitseva Harjula on kookas 1930-luvun suojeluskuntatalo. Talon sisätilassa huomio kiinnittyy tynnyriholvattuun kattoon ja näyttämöön.

Arviointi

Vanha kirkonkylä, jossa monipuolinen ja historiallisesti kerroksellinen rakennuskanta.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, aatehistoria, hallintohistoria, kulttuurihistoria

rakennushistoriallinen: tyypillisuus, edustavuus, historiallinen todistusvoimaisuus,

historiallinen kerroksisuus

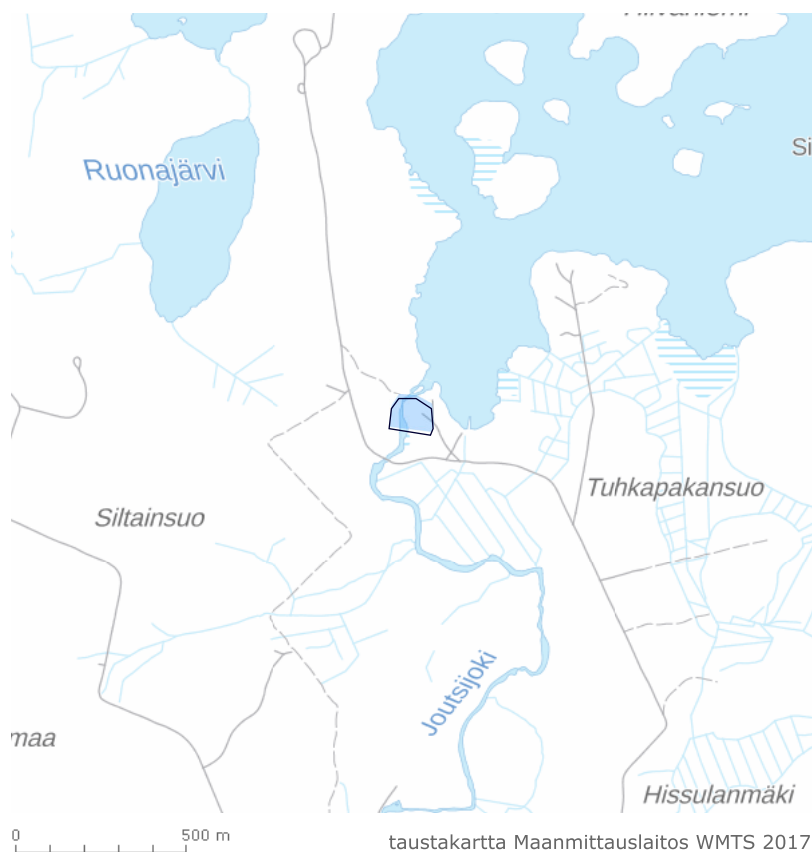
maisemallinen: kyläkuvallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Tammen tila

Kunta: Ulvila
Kylä/kosa: Palus
Aluetyyppi: arvoalue
Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

metsänvartijan tilat ·

Kuvaus

1800-luvulta peräisin oleva entinen metsänvartijantila, johon kuuluu metsänvartijan tupa, hevos- ja hakkuumiesten kämppä sekä tammipato. Myöhemmin Tammi on toiminut Porin kaupungin leiri- ja virkistysalueena.

Arviointi

Metsänvartijan tila 1800-luvulta.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria

rakennushistoriallinen: harvinaisuus, edustavuus, historiallinen todistusvoimaisuus

maisemallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

Hämäläistentie

Kunta: Ulvila
Kylä/kosa: Palus
Aluetyyppi: arvoalue
Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

kulkuväylät

Kuvaus

Polku, joka johtaa Joutsijärven rannasta Palusjärven eteläpuolelle on perimätiedon mukaan osa vanhaa Tampereen ja Porin välistä talvitietä.

Arviointi

Historiallinen kulkureitti.

Arvot:
historiallinen: asutushistoria, liikenteen historia,

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Paluksen kylä

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2012

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2012

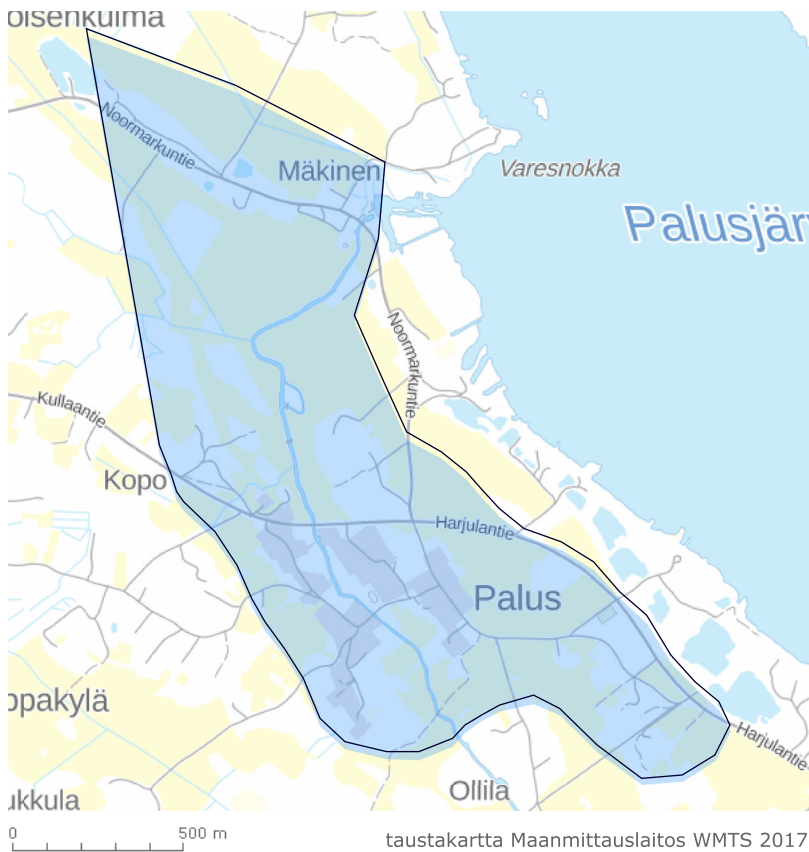
Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2012

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2012

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2012

Kunta: Ulvila
Kylä/kosa: Palus
Aluetyyppi: arvoalue
Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

kivinavetat · kyläkoulut · kylämaisema · maatalousrakennukset · maatilat · maatilojen päärakennukset · pajat · seurantalot ·

Kuvaus

Myöhäiskeskiajalla asutettu Paluksen kylä sijaitsee Palusjoen rannoilla Palusjärven ja Pyhäjärven välisellä kannaksella. Rakennukset sijaitsevat mutkittävän kyläraitin varrella. Yksittäisistä rakennuksista ovat mainittavia Paluksen komea kansakoulurakennus 1900-luvun alusta, Jämsän pihapiiri, jossa on mm. vanha aitta ja kuonatiilistä rakennettu, komea navetta, Närvän rakennusryhmä 1880-luvulta, Vallin päärakennus, Paavolan paja, Kopon rakennusryhmä sekä Yli-Tuomolan päärakennus, joka valmistui alkuaan palokunnantaloksi 1898. Kylän keskellä sijaitseva vanha työväentalo vuodelta 1915 on kunnostettu Paluksen nuorisoseuran käyttöön. Noormarkkuun johtavan tien varrella on perinteisiä maatalon pihapiirejä Ala-Takalan, Santa-Paavolan ja Mäkisen tiloilla.

Arviointi

Vanha kylä, jossa runsaasti perinteistä rakennuskantaa.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, sivistyshistoria, aatehistoria, sosiaalihistoria

rakennushistoriallinen: tyypillisuus, edustavuus, historiallinen todistusvoimaisuus

maisemallinen: kyläkuvallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Korvensivun tila

Kunta: Ulvila
Kylä/kosa: Palus
Aluetyyppi: arvoalue
Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

maatalousrakennukset · maatilat · torpat ·

Kuvaus

Korvensivu on vanha korpitilan talouskeskus, jossa pitkä paritupatyypinen päärakennus on ilmeisesti 1800-luvun jälkipuolelta. Vuoraamaton hirsirakennus on säilynyt hyvin perinteisessä asussaan. Talon tuvassa on suuri luonnonkivistä muurattu uuni. Pihapiiriin kuuluvat hirsiset luhti, aitta, navetta, sauna, vinttikaivo ja hieman kauempana heinälato. Aivan tilan vierellä on Koskisen vanha hirsipintainen asuintupa. Koskisen pihapiiriin on hiljattain valmistunut uusi höylähirsistä tehty asuinrakennus. Myös tien toisella puolella sijaitsevassa Aaltosen pihapiirissä on vanhaa rakennuskantaa. Tiloja ympäröivät pienialaiset pellot.

Arviointi

Perinteistä torppariasutusta 1800-1900-lukujen vaihteesta.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, sosiaalishistoria

rakennushistoriallinen: harvinaisuus, edustavuus, historiallinen todistusvoimaisuus

maisemallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.